

Svenska Handbollförbundets Antidopingprogram 2009

(Antaget av SHF:s styrelse 2009 06 29)

Bakgrund

Svenska Handbollförbundet (SHF) är ett av 68 Specialidrottsförbund (SF) inom Riksidrottsförbundet (RF). Förutom att doping givetvis är fusk, farligt och strider mot sportens anda så ansluter sig SHF till RF:s stadgar där det bl a står att läsa följande (11 kap. 4§, punkt5) ; ” SF skall aktivt arbeta för en dopingfri verksamhet inom förbundet och anslutna föreningar samt upprätta en plan för antidopingarbetet”.

RF-stämman har också beslutat att följa världsantidopingkoden (WADC) där den senaste versionen togs i bruk 090101. I den framhålls tydliga krav på utbildning av idrottsutövare;

- SF har ett ansvar att upprätta plan för antidopingarbetet, inklusive utbildning.
- Utbildningen och informationen ska rikta sig mot unga i skolor och idrottsföreningar, mot föräldrar, vuxna idrottsutövare, de som arbetar i idrottsorganisationer, coacher, medicinsk personal och media.
- Särskilda minimikrav på utbildningens innehåll finns.
-

Med tanke på ovanstående och det faktum att SHF:s senaste version av antidopingprogram dateras 2004, presenteras här en uppdaterad version. Målsättningen är att detta dokument skall bli föremål för översyn och eventuell revidering årligen via SHF:s rådgivande läkare i antidopingfrågor i samarbete med SHF:s medicinska kommitté (MedK).

Syfte och målgrupp

Syftet med detta antidopingprogram är ytterst att vi vill bibehålla den gynnsamma dopingsituation som råder inom handbollen så att spelet kan fortsätta ske på så rättvisa och medicinskt säkra grunder som möjligt.

I vår strävan mot en fortsatt dopingfri handboll vill vi att detta program skall vara lättillgängligt, vida spritt och ofta läst. Programmet ska givetvis vara väl känt av alla i handbollens medicinska nätverk (läkare, sjukgymnaster, sjuksköterskor och naprapater på landslags och klubbnivå). Vi vill också att våra förbundskaptener, elitserietränare och lärare på handbollsgymnasier skall vara väl förtrogna med programmet.

Programmet kan mycket väl användas som ett diskussionsunderlag bland junior- och seniorspelare.

Nulägesanalys

Handbollsspelare skulle förvisso rent teoretiskt kunna ha stor nytta av prestationshöjande medel t.ex epo/bloddoping för bättre kondition, anabola steroider för bättre styrka eller centralstimulerande medel för minskad trötthet. Eftersom handboll är ett lagspel är dock nyttan mer tveksam på gruppnivå. Det finns ju ingen direkt proportionalitet mellan styrkan eller konditionen hos en enskild spelare och lagets prestation.

Till vår glädje och stolthet noteras att antalet dopingfall inom handbollen varit få och då snarast av misstagskarktär.

Under åren 1999 t.o.m 2008 har det tagits sammanlagt 2623 dopingprov (921 vid tävling/match och 1702 vid träning/utanför match) hos handbollsspelare. Två av dessa prov innehöll otillåten substans utan giltig dispens. Det ena fallet handlade om finasterid (som skall motverka håravfall) och det andra fallet handlade om kokain.

Medicinska Kommitténs uppfattning är att kunskapen om dopingreglerna är god hos våra landslagsspelare men att det finns utrymme för kunskapshöjning på samtliga nivåer under denna. Vi vet t ex att användande av kosttillskott förekommer trots tveksam eller ingen medicinsk nytta men med stor risk för förekomst av ”spetsade”/förorenade produkter (t ex efedrin och förstadier till anabola steroider). SHF:s Medicinska Kommitté tar bestämt avstånd från användandet av kosttillskott.

SHF:s antidopingarbete består i nuläget av många olika delar;

- SHF deltar i årligen återkommande möten med RF:s antidopinggrupp (ADG).
- SHF förser RF:s ADG med adekvat information så att prioriterade spelare (landslagsspelare verksamma i Sverige = pool B) och lag (Elitserien= pool C) vistelserapporterar.
- SHF rapporterar landslagsläger, matcher och årliga ändringar i landslagens bruttotrupper till RF:s ADG.
- SHF har en rådgivande läkare i antidopingrågor (se Organisation).
- Förbundsläkarna informerar återkommande våra landslagsspelare (J, U-21, Senior) om doping i samband med läger och landskamper.
- Vid SHF:s handbollsgymnasier ingår antidopingfrågorna i utbildningen.
- På klubbnivå noteras glädjande att HK Tyrold som första handbollsklubb genomgått ”Vaccinera Klubben” programmet.
- Spelarna medverkar vid de dopingkontroller de blir uttagna till.

Dopingkontroller

Det är RF:s Dopingkommission (DopK) som bestämmer fördelningen av dopingkontroller, dvs fördelningen mellan de olika idrotterna, vid vilken tidpunkt och vilka idrottsutövare som skall testas. För att dopingkontrollerna skall vara fortsatt effektiva och försvåra användandet av förbjudna substanser eller metoder, krävs att kontrollerna utförs både vid tävling och träning.

Handbollen på elitnivå bedrivs året runt, vilket gör att kontrollerna bör vara spridda över året. Våra spelare är överlag positivt inställda till dessa dopingkontroller. SHF utför inga egna dopingkontroller som t.ex inom skidsporten.

RF:s ADG har tills vidare valt att SHF skall vara ett prioriterat förbund för dopingkontroller. Denna prioritering bygger på en sammanvägning av en rad faktorer där den teoretiska nyttan av doping, möjligheten att tjäna pengar på sin sport, massmedial uppmärksamhet av sporten etc, vägs samman.

Den som är intresserad av hur en dopingkontroll går till rent praktiskt kan läsa mer om detta på www.rf.se.

SHF kommer att stå värd för handbolls-VM 2011 vilket ger oss goda skäl att i samråd med Internationella Handbollförbundet (IHF) se över de rutiner som gäller för dopingkontroller i samband med internationella mästerskap.

Juridiska aspekter

För att bättre harmonisera dopingreglerna mellan olika länder och olika förbund bildades World Anti Doping Agency (WADA) 1999. Vid en världskongress 2003 bestämdes att de länder och internationella förbund vars utövare vill kunna delta i OS obligat måste ansluta sig till World Anti Doping Code (WADC=koden). Dessa regler inkorporerades i RF:s regelverk med start att gälla 040701.

Med doping menas bruk av medel eller användande av metoder som WADA förbjudit i sin dopinglista. Hela listan finns både i svensk och i engelsk version på www.rf.se. Den senaste versionen av koden togs i bruk 090101 och inbegriper också s.k ”standarder” (föreskrifter) i form av dopinglistan, regler för dispenser, vistelserapportering, provtagning och laboratoriekvalitet.

Spelare och ledare inom handbollen har skyldighet att känna till och följa vad som är brott mot dopingreglerna, vilken bevisföring som krävs, påföljder vid överträdelser och hur dopingärenden handläggs.

Dopingförseelse föreligger vid bevisat intag av förbjuden substans (utan att adekvat dispens är beviljad), vägran att lämna prov eller försök att dölja bruk av förbjuden substans.

Vid ett eventuellt positivt prov (förekomst av förbjuden substans) anmäler RF:s DopK ärendet till Dopingnämnden (DoN) som är dömande instans. Eventuell överklagan av DoN:s beslut görs till Riksidrottsnämnden (RIN) och eventuell överklagan av RIN:s beslut kan göras till Court of arbitration in sports (CAS) med säte i Lausanne.

Straffskalan bygger på bestraffning av den enskilde idrottsutövaren men i lagsporter kan laget bestraffas om fler än två spelare i laget befins vara dopade. I den senaste versionen av koden har straffskalan blivit mer flexibel snarast liknande amerikansk rättspraxis. Idrottsutövaren kan komma att få strafflindring om denne medverkar i utredningen t ex genom att lämna information om andra idrottare som kan misstänkas vara dopade.

För att idrottsutövaren skall kunna delta i sin sport trots ett medicinskt tillstånd som kräver läkemedelsbehandling finns möjligheten att söka dispens för sina läkemedel. Flera förändringar gällande dispenser infördes 090101 och mer information finns på MedK:s webbavdelning på www.handboll.info eller www.rf.se.

Vid underlåtenhet att vistelserapportera utdöms också straff. De bötesbelopp som hittills utdömts på klubbnivå tillfaller SHF:s antidopingarbete.

I de avtal som SHF nu sluter med enskilda landslagsspelare ingår bl.a att spelarna förbinder sig att följa nationella och internationella regler inom antidoping inklusive att medverka i de dopingkontroller de blir uttagna till.

Information och utbildning

I SHF:s ställningstagande beträffande etik står att läsa;

Svensk handboll tar avstånd från alla former av fusk inklusive doping

- att enskilda spelare och ledare inom handbollssporten har skyldighet att känna till och följa dopingreglerna.
- att föreningarna har skyldighet att informera spelare och ledare om dopingreglerna och tillse att dessa följs.
- att frågor avseende doping diskuteras i all utbildning på samtliga nivåer.
- att dopingfrågorna behandlas i samband med SHF:s läger.

Genom att utbilda våra elitspelare i antidoping vill vi givetvis höja kunskapsnivån i allmänhet kring antidopingfrågan men också skapa en attityd kring denna fråga som gör elitspelarna till förebilder på området. För att kunna tillgodose god utbildning av våra spelare krävs också att förbundet fortsätter att prioritera denna utbildning för våra handbollsmedicinare, förbundskaptener, tränare och ledare. Utbildningsupplägget "Antidopingsnack" är en metod som våra ledare kan använda vid diskussion med spelarna. Upplägget finns tillgängligt på www.rf.se/vaccinera.

Internationellt

IHF fick i samband med VM i Kroatien januari 09 kritik av WADA för att för få dopingkontroller utördes. Eftersom värdskapet för nästa VM 2011 åligger Sverige kommer vi tidigt att föra in dopingfrågan i förberedelserna. Vi strävar givetvis efter ett gott samarbete mellan IHF-WADA-SHF.

En praktisk fråga av mycket angelägen natur är att IHF i nuläget inte accepterar de dispenser som beviljas av RF (men omvänt accepterar RF de dispenser om beviljas av IHF). För att förenkla dispensförfarandet för våra svenska handbollsspelare arbetar vi vidare mot att få till stånd en sådan ömsesidig acceptans av dispenser (mutual recognition).

Organisation

SHF:s kansli arbetar med antidopingfrågor både på utbildningssidan gentemot riksläger och landslag samt administrativt för att vistelserapporteringen skall kunna genomföras.

SHF:s rådgivningsläkare i antidopingfrågor bidrar enligt följande

- medlem i MedK
- deltar vid SHF:s möten med RF:s ADG
- deltar vid RF:s möten för samtliga SF
- informerar de övriga i MedK och Medicinska Nätverket om de förändringar som sker beträffande dispenser, vistelserapportering etc.
- uppdaterar SHF:s hemsida angående dispenserregler
- svarar på mail och telefon från spelare, föräldrar, ledare och medicinsk personal

Den enskilde spelaren är givetvis ytterst ansvarig för att han inte dopar sig men SHF har ansvaret för att information och utbildning fungerar på olika nivåer. Distrikten och klubbarna skall givetvis verka i SHF:s/RF:s anda och följa de stadgar som finns.

Handlingsplan säsongen 2009/10

- Översyn av inslagen av antidopingfrågor i SHF:s olika spelar- och ledarutbildningar (*UtbK, Lägergruppen*)
- Marknadsföra antidopingprogrammet ”Vaccinera Klubben” via distriktsförbunden med målet att 10% av landets handbollsklubbar skall genomföra programmet. (*MedK, Kansliet*)
- Förereda dopingkontrollfrågan inför VM 2011 i Sverige (*VM-Org, MedK*)
- Arbeta vidare med frågan om ömsesidigt erkännande av dopingdispenser IHF-RF (*MedK, kansliet*)
- Göra SHF:s information i antidoping mer lättillgänglig genom att strukturera om hemsidan (*Kansliet*)